

1. Vaikuttavuustavoite

Ilmastonmuutokseen ja muihin kestävyyshaasteisiin vastaaminen vaatii suuria muutoksia maailman ruokajärjestelmiltä. Jotta oma ruokajärjestelmämme voisi vastata näihin haasteisiin, muutoksia tarvitaan ruokajärjestelmämme eri osissa. Onkin aiheellista puhua koko ruokajärjestelmän muuttamisesta eli ruokamurroksesta. Ruokamurroksella tulee olemaan merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. On pidettävä huolta siitä, että ruokamurros ei vahvista olemassa olevia tai luo uusia taloudellisia, ravitsemuksellisia tai sosiaalisia eriarvoisuuksia. Suomessa tehtävät ilmastoratkaisut eivät myöskään saa johtaa ruuantuotannon paikallisten ympäristövaikutusten ulkoistamiseen epäoikeudenmukaisilla tai oman ympäristövaikutusten piilottamiseen johtavilla tavoilla.

Reilu siirtymän käsite oli vahvasti esillä EU:n Green Dealissa ja siihen perustuvassa Pelloilta pöytään -strategiassa, silloin kun Just food aloitti tutkimusmatkansa. Lähdimme tuottamaan yhteiskunnallisen keskustelun ja poliittisen päätöksenteon tueksi tietoa ja ymmärrystä siitä mitä reilu ja oikeudenmukainen siirtymä voi tarkoittaa suomalaisen ruokajärjestelmän kohdalla. Käsitteet reilusta ruokamurroksesta keskustelemiseen olivat silloin vielä puutteelliset, samoin kuin työkalut murroksen oikeudenmukaisuuden arvioimiseen. Myös esimerkit toimivista käytännön ratkaisuista ja ymmärrys tarvittavista politiikkatoimista olivat vähäisiä.

Just food hanke on vastannut yllä kuvattuihin tiedontarpeisiin luomalla ja selventämällä käsitteitä sekä kehittämällä periaatteet ja kriteerit ruokamurroksen oikeudenmukaisuudesta keskustelemiseen ja ilmastotoimien reilouden arviointiin. Olemme luoneet käsitteistöä ja kriteeristöä sille, miten siirtymä ilmastoviisaaseen ja terveelliseen ruokajärjestelmään voidaan tehdä oikeudenmukaisesti, hyväksyttävästi ja kestävällä tavalla. Olemme tutkineet millaisia ekologisia, taloudellisia, sosiaalisia ja ravitsemuksellisia näkökulmia ruokajärjestelmän murrokseen liittyy ja miten ne voitaisiin huomioida paremmin osana yhteiskunnallista päätöksentekoa ja toimenpiteiden suunnittelua.

Vaikuttavuustavoitteenamme on ollut:

- yhteiskunnan käytössä on tutkimusperustaiset reilun ruokamurroksen periaatteet ja kriteerit, joiden avulla siirtymää kohti ilmastoviisasta ja terveellistä ruokajärjestelmää voidaan arvioida ja tukea;
- päättäjät ja ruokajärjestelmän toimijat ovat tietoisia ja ymmärtävät reilun ruokamurroksen periaatteet ja kriteerit;
- reilun ruokamurroksen periaatteita ja kriteereitä on sovellettu osana ilmastotoimien arviointia;
- tutkimusperusteiset reilun ruokamurroksen periaatteet ja kriteerit ovat myöskänsainvälisen tutkija- ja vaikuttajayhteisön tiedossa.

2. Mitä ohjelman tavoitetta vaikuttavuuskertomus käsittelee?

Just food luo käsitteitä ja työkaluja reilusta ruokamurroksesta keskusteleminen.

3. Keinot

Hanke on suunniteltu ja se on toteutettu eri tieteenalat yhdistävänä – ja ylittävänä -cooperation tutkimuksena alusta alkaen. Hanke on tuonut eri alojen tutkijoita ja käytännön toimijoita yhteen, jotta voisimme ymmärtää ja ratkaista ruokajärjestelmän kestävyysongelmia ja kehittää niille oikeudenmukaisia ratkaisumalleja.

Hankkeessa kehitetyt reilun ruokamurroksen periaatteet ja kriteerit (Tribaldos & Kortetmäki 2022) ja rajat (Kortetmäki et al. 2025) pohjautuvat poikkitieteelliselle käsitteelliselle työlle. Periaatteiden kehittäminen on auttanut luomaan menetelmiä normatiivisen filosofisen tutkimuksen ja muiden tieteenalojen näkökulmia yhdistävälle tutkimukselle. Kriteerit on puolestaan tarkennettu vastaamaan ruokamurrosta koskettaviin akuutteihin reiluuskysymyksiin yhdessä hankkeen eri alojen tutkijoiden kanssa, jolloin yleisen tason oikeudenmukaisuustarkastelu saadaan käännettyä myös konkreettisiksi sisällöiksi. Näin saaduilla tuloksilla on vältetty sekä filosofis-normatiivisen että empiirisdeskriptiivisen oikeudenmukaisuustutkimuksen ongelmat ja siten saatu poikkitieteellisen yhteistyön myötä aikaan selvästi parempia tuloksia. Lisäksi reilun ruokamurroksen periaatteita ja kriteereitä koskeva käsitteellinen pohdinta ja tutkijoiden omien empiiristen tulosten tulkinta näitä vasten on auttanut luomaan hankkeelle yhteistä kieltä ja rakennetta, esimerkiksi etsimään perusteita tunnistaa, millaiset distributiiviset vaikutukset ovat oikeudenmukaisuuden kannalta relevantteja ja miksi (Kaljonen et al. 2025) tai miten eri toimijat määrittelevät oikeudenmukaisuutta (Huttunen et al. 2024). Tämä on perusta, jonka avulla voidaan puhua reilusta ruokamurroksesta poikkitieteellisestä näkökulmasta myös laajalle yleisölle.

4. Havainnot konkreettisista vaikutuksista

Hankkeen sidosryhmät ovat osoittaneet, että reiluuden periaatteille ja kriteereille on kysyntää. Kysyntään vastatakseen Just food kehitti verkossa toimivan Reiluustyökalun, joka on tarkoitettu ruokajärjestelmään liittyvien ympäristötekojen oikeudenmukaisuuden arviointiin. Reiluustyökalua kehitettiin jo hankkeen ensimmäisessä vaiheessa ja sen kehitystyöhön ja testaamiseen ovat osallistuneet mm. MMM, YM, Valio, ETL ja MTK.

Valmis työkalu julkistettiin 24.8.2023 ja julkaisutilaisuuteen osallistui noin sata henkilöä.

Työkalu on tarkoitettu sekä yrityksien, politiikan tekijöiden, että järjestöjen käyttöön.

Reiluustyökalua voidaan käyttää suunniteltujen toimenpiteiden ennakoarvioinnissa.

Lisäksi siitä on hyötyä myös seurannassa ja esimerkiksi hankkeiden loppuarvioinneissa. Työkalua voidaan käyttää myös vastuullisuusraportoinnissa sosiaalisen vastuullisuuden kysymysten jäsentämisen apuna. Työkalu on vapaasti käytettävissä osoitteessa: www.reiluustyokalu.fi.

5. Tavoiteltu vaikuttavuus ja konsortion saavutukset tällä hetkellä

Just food-hanke on osallistunut omalta osaltaan aktiivisesti reilun ruokamurroksen määrittelyyn Suomessa ja kansainvälisesti (Kaljonen et al. 2021; Tribaldos & Kortetmäki 2022; Kortetmäki et al. 2025a; Kortetmäki et al. 2025b; Kaljonen et al. 2025; Lonkila et al. 2024; Lähteenmäki-Uutela et al. 2024). Julkaisimme hankkeen puitteissa teemanumeron "Just food systems transition" arvostetussa kestävyysmurroksen tieteellisessä lehdessä 'Environmental Innovation and Societal Transitions' (Kaljonen et al. 2023). Teemanumero toi vahvasti oikeudenmukaista ruokamurrosta koskevan keskustelun laajempaan kestävyysmurrosta koskevaan keskusteluun. Teemanumeron toimittajina toimivat Minna Kaljonen, Teea Kortetmäki ja Theresa Tribaldos ja monet Just foodin tutkijat julkaisivat artikkeleitaan osana teemanumeroa (Kaljonen et al. 2021; Tribaldos & Kortetmäki, 2022; Lehtonen et al., 2022; Maluf et al. 2022). Järjestimme teemanumeroon liittyvän työpajan ja 'Just transition' -webinaarin kesäkuussa 2021, joka kokosi laajasti alan tutkijoita yhteen.

Olemme järjestäneet myös omia teemasessioita osana alan kv-seminaareja (esim. Environmental Social Science Colloquium 11/2020; 11/2022; 11/2023; International Sustainability Transitions Conference 10/2021; 8/2023; 7/2025; EurSafe 8/2022; NESS2025; NESS2026). Nämä ovat auttaneet meitä tuomaan oman kontribuutiomme alan kansainväliseen keskusteluun. M.Kaljonen on toiminut aktiivisesti myös osana kansainvälisen kestävyysmurros-tutkimuksen (STRN) agro-food transitions -ryhmää ja Teea Kortetmäki osana maatalouden ja ruokaetiikan kansainvälistä Eursafe tutkimusjärjestöä sekä sen tapahtumia (esim. EurSafe interim event on just agrifood transitions 9/2025).

Hankkeen 1. kauden tulokset julkaistiin 10.11.2022 suomenkielisenä synteesiraporttina sekä siihen liittyvinä politiikkasuosituksina (Kaljonen ym. 2022). Raportin kirjoitustyö oli tärkeää poikkitieteellisen ymmärryksen kasvattamisessa. Julkaisun avulla tavoitteenamme on tarjota suomalaiseen ruokapolitiittiseen keskusteluun kokonaisarvio ruokamurroksen edellytyksistä ja

keskeisistä kehittämiskohteista. Julkaisun kohderyhmät ovat päätöksentekijät ja erityisesti ministeriöiden (MMM, YM, STM) virkahenkilöt ja ruokaalan toimijat, jotka osallistuvat kestäväan ruokajärjestelmän kehittämiseen eri tavoin. Julkaisu sisältää myös puheenvuoroja alan toimijoilta. Just foodin lopuksi julkaisimme kehittämämme poikkitieteellisen lähestymistavan oikeudenmukaisten murrospolkujen arviointiin Environmental Research: Food Systems -lehdessä (Kaljonen et al. 2025)

Hankkeen loppuessa kokosimme myös Just foodin keskeisimmät tulokset ja niihin liittyvät toimenpidesuositukset helposti saavutettavaan muotoon reseptikirjana, joka on vapaasti ladattavissa (<https://www.ymparisto.fi/fi/kestava-arki/reilua-ruokaa-resepteja-oikeudenmukaiseen-ruokamurrokseen>). Lähes kaikki reseptit on suunniteltu ja kirjoitettu eri työpakettien ja eri tieteenalojen yhteistyönä, joten niiden toteuttaminen vaati merkittävää tutkijoiden välistä yhteistyötä. Reseptien asiasisällön valmistuttua hankkeen vuorovaikutuksesta ja viestinnästä vastaavat henkilöt toimittivat reseptit populaariin muotoon, jotta he olisivat helposti ymmärrettäviä tiedeyhteisön ulkopuolisille ja käyttökelpoisia kaikille sidosryhmille. Tämä vaati yhteistyötä tutkijoiden ja hankkeen vuorovaikutuksesta vastaavien välillä.

Hankkeen lopuksi järjestimme toukokuussa 2025 ensimmäisen Nordic-Baltic Food Systems Conference and Policy Forum -tapahtuman, joka kokosi yhteen tutkijoita ja ruokajärjestelmän toimijoita eri Pohjoismaista ja Baltiasta (Kaljonen 2025). Tutkijoille tarkoitettuna konferenssin tavoitteena oli tukea käytännönläheistä poikkitieteellistä ruokajärjestelmätutkimusta eri Pohjoismaiden ja Baltian maiden välillä. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Nordic-Baltic transdisciplinary network for food systems research -verkoston kanssa, jota M. Kaljonen vetää. Poliitiikkafoorumi järjestettiin kaikkien FOOD-ohjelman hankkeiden yhteistyönä ja se oli tarkoitettu suomalaisille ruokajärjestelmän toimijoille. Tilaisuus toimi samalla FOOD-ohjelman päätöstilaisuutena ja siinä esiteltiin FOOD-ohjelman keskeisiä tuloksia yli sadalle ruokajärjestelmän keskeiselle toimijalle. Poliitiikkafoorumissa esiteltyjä tuloksia esiteltiin ja niistä keskusteltiin myös Pohjoismaiden ministerineuvoston kokouksessa kesäkuussa 2025, jossa paikalla olivat kaikkien Pohjoismaiden maa- ja metsätalousministerit sekä mukana seuranneet delegaatiot. Tutkijakonferenssiin ja poliitiikkafoorumiin osallistui yhteensä 331 henkilöä.

Kestävän ja oikeudenmukaisen ruokajärjestelmän ajatus kattaa myös globaalit toimitusketjut. Suomessakin pitää pohtia ympäristöön ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyviä kysymyksiä myös ulkomailta tuotujen raaka-aineiden osalta. Just foodin Brasiliassa tehtävällä tutkimuksella luotiin ymmärrystä kansainvälisiin arvoketjuihin liittyvistä oikeudenmukaisuuskysymyksistä (Maluf et al., 2022a; 2022b; 2024). Bernin yliopiston CDE:n (the Centre for Development and Environment) ja Brazilian Rio de Janeiron maatalousyliopiston yhteistyönä tekemässä tutkimuksessa arvioitiin erilaisten soijan tuotantomuotojen kestävyttä ja oikeudenmukaisuutta, sekä pohdittu kansainvälisen kaupan mahdollisuuksia soijantuotannon kestävyden ja oikeudenmukaisuuden vahvistamisessa. Tutkijat ovat tarkastelleet millaisia alueellisia ratkaisuja soijan tuotannossa on käytössä, sekä millaisia

taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia näillä ratkaisuilla on mm. alkuperäiskansoille (Maluf ym. 2022; 2024). Tämän lisäksi Rio de Janeiron yliopiston tutkimustiimi on yhdessä CDE:n kanssa tutkinut laajemmin ilmastomuutoksen ja kestävyiden narratiiveja Brasiliassa (Maluf ym. 2022). Minna Kaljonen ja Theresa Tribaldos vierailivat Brasiliassa Rio de Janeiron maatalousyliopiston vieraana syys-lokakuussa 2023. He osallistuivat myös CERESAN tutkimuskeskuksen 10-vuotisjuhlaseminaariin ja kertoivat laajemmin Just foodissa tehdystä tutkimuksesta myös brasilialaiselle tutkimusyhteisölle.

6. Vaikuttavuuden saavuttamiseksi tehty tutkimustyö

Just foodin sidosryhmätyön tavoite on tukea tiedeperustaista dialogia ja viestintää reilusta ruokamurroksesta. Oikeudenmukainen ja kestävä siirtymä ilmastoviisaaseen ja terveelliseen ruokajärjestelmään ei voi tapahtua, ellei koko yhteiskunta ole siinä mukana. Siksi tieteeseen perustuvan, yhteiskunnallisen keskustelun lisääminen ruokamurroksesta on hankkeen yksi tavoite ja arvo sinänsä. Olemme suunnitelleet hankkeen sidosryhmäyhteistyön ja viestinnän tukemaan tätä tavoitetta ja yhteistyöruokajärjestelmän eri toimijoiden sekä yhteiskunnan päättäjien kanssa on ollut keskeinen osa Just foodin toimintaa alusta asti. Samoin hanke on jatkuvasti panostanut tiedon popularisointiin ja hankkeen aihepiiriin liittyvän laajan yleisön kanssa käytävän keskustelun fasilitointiin.

Ruokajärjestelmää koskeva keskustelu ruokajärjestelmän toimijoiden ja ns. suuren yleisön keskuudessa on tasaisesti lisääntynyt hankkeen olemassaolon aikana. Tähän on vaikuttanut mm. lisääntynyt keskustelu ilmastomuutoksesta, sekä siihen liittyvät keskustelut ruokavalinnoista ja näiden valintojen ilmastovaikutuksista. Venäjän Ukrainassa aloittaman sodan seurauksena keskustelu ruokajärjestelmän huoltovarmuudesta on käynyt vilkkaana.

Olemme nostaneet reilun ruokamurroksen näkökulmaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja alan eri toimijat ovat lähestyneet meitä aktiivisesti puhujapyynnöillä aiheeseen liittyen. Erityisen iloisia olemme olleet siitä, miten hankkeessamme luotu lähestymistapa on onnistunut tuomaan ruokajärjestelmän eri toimijoita yhteen keskustelemaan ruokamurroksen reiluudesta.

Hankkeen tekemisen tapa on osallistava ja vuorovaikutteinen. Kytämme politiikan tekijöitä, ruokajärjestelmän toimijoita ja tapaustutkimuskumppaneita mukaan sanoittamaan reilua ruokamurrosta, luomaan sille kriteereitä, mittareita ja käytännön ratkaisuja sekä määrittämään vaikutusten jakautumista ja politiikkatoimia. Samalla kasvaa osallistujien ymmärrys ja kyky tunnistaa ja käsitellä reiluuskysymyksiä omassa työssään. Olemme tehneet sidosryhmäyhteistyötä ja vuorovaikutusta mm. seuraavilla tavoilla:

Politiikkadialogit

Hanke on tuonut eettisen tarkastelun ruokajärjestelmä- tutkimuksen etualalle ja olemme osallistaneet laajan joukon yhteiskunnan ja ruokajärjestelmän toimijoita tähän tarkasteluun. Hanke kutsui heti alussa sidosryhmät mukaan tämentämään tutkimuskysymyksiä ja kehittämään sisältöä ja määritelmiä reilulle ruokamurrokselle. Just foodin ensimmäisessä politiikkadialogissa (2019) 80 ruokajärjestelmän toimijaa nosti esille tärkeitä näkökulmia, joita monet heistä joutuvat omissa töissään pohtimaan. Toimijat ilmaisivat myös tarpeen kehittää oikeudenmukaisuuden ja kokonaiskestävyyden mittareita ja kriteereitä, jotka olisivat myös kansainvälisesti vertailukelpoisia. Just food vastasi tähän tarpeeseen kehittämällä Reiluustyökalun joka julkaistiin vuonna 2023. Ruokamurroksen pohdinta on jatkunut hankkeen politiikkadialogeissa 2020 ja 2021 ja 2024. Näissä eri sidosryhmistä tulevat osallistujat ovat päässet tarkentamaan hankkeessa kehitettyjä reilun ruokamurroksen periaatteita ja kriteerejä sekä keskustelemaan eri politiikkakeinoihin liittyvistä reiluuskysymyksistä, haavoittuvuuksista ja osallisuudesta. Osallistujat ovat pitäneet politiikkadialogeja on hyödyllisinä ja informatiivisina. Monet osallistujista ovat osallistuneet kaikkiin kolmeen politiikkadialogiin, mikä on mahdollistanut ymmärryksen syventymisen ja pitkäjänteisen vuorovaikutuksen Just foodhankkeen aikana.

Just food on tuottanut oman Ruokamurroksessa podcast -sarjan, jossa on yhteensä 14 jaksoa. Kaikki jaksot ovat ladattavissa eri podcast-kanavilta (ml. hankkeen kotisivut). Niitä on kuunneltu 26.11.2025 mennessä 3650 kertaa. Podcasteja on käytetty myös opetustarkoituksiin useissa korkeakouluissa.

Jaksojen toteutus on samalla ollut osa hankkeen vuorovaikutusta. Lähes jokaiseen jaksoomme olemme kutsuneet vieraaksi yhden tai kaksi hankkeen ulkopuolista vierasta keskustelemaan tutkijamme kanssa. Mukana on ollut hallinnon, yritysten ja järjestöjen edustajia, sekä koululaisia. Olemme saaneet positiivista palautetta siitä, että podcastimme edustavat ja edistävät rakentavaa keskustelua nykyisten repivien ruokakeskustelujen ajassa. Olemme todenneet podcastit helpoksi, matalan kynnyksen vuorovaikutus- ja viestintä keinoksi, jolla voidaan tavoittaa laajempiakin yleisöjä, koska ne ovat saatavilla yleisimmistä podcast -palveluista. Vuonna 2021 podcastit olivat osa Tutkitun tiedon teemavuotta 2021.

Ensimmäisellä kaudella järjestimme myös Just food talks keskustelutilaisuuksien sarjan, joka keskeytyi koronavuosiin. Toteutimme tilaisuudet vuorovaikutteisesti eri toimijoiden kanssa, ensin reilusta ruokavaliosta Aktivistimummojen kanssa facebookin livekeskusteluna ja sitten Marttojen kanssa heidän omassa Akatemiassaan. Jälkimmäisessä keskusteltiin kumppanuusmaataloudesta ja peltoluonnon monimuotoisuuden tutkimuksesta. Näkökulmana oli erityisesti se, mitä yksittäinen ihminen voi tehdä kestävä ruokajärjestelmän saavuttamiseksi. Tilaisuus oli osa Tutkitun tiedon teemavuotta 2021.

Hankkeen muu oma viestintä

Just foodin viestinnässä on ollut keskeistä hankkeen tuottaman tiedon paketointi kullekin tiedonkäyttäjär ryhmälle sopivaan muotoon. Viestinnässä

tärkeitä kanavia ovat olleet hankkeen nettisivut www.justfood.fi. Nettisivu oli hankkeen aikana aktiivisessa käytössä.

Lokakuuhun 2022 mennessä nettisivuilla oli käyty yli 60 000 kertaa. Just foodin sivujen Engagement Rate oli vuonna 2023 57,66 %. Julkaisimme myös kahdesti vuodessa ilmestynyttä uutiskirjettä (n. 470 tilaajaa). Poistuimme X:stä vuonna 2023 (1370 seuraajaa) ja keskityimme LinkedIn:iin (600 seuraajaa). Syken nettisivu-uudistuksen myötä hankkeen aikaiset sivut lakkautettiin. Just foodin nykyisille sivuille on kerätty hankkeen tärkeimmät lopputuotteet ja julkaisut.

Myös alustukset, blogit, podcastit, luennot ja asiantuntijakirjoitukset ovat tärkeä osa hankkeen tiedonvälitystä. Hankkeen tutkijat ovat olleet haluttuja ja heitä on pyydetty pitämään lukuisia alustuksia, luentoja ja kirjoituksia alan lehtiin. Tutkijat ovat olleet myös aktiivisesti haastateltavina ja kommentaattoreina ajankohtaisista aiheista lehdissä, televisiossa ja radiossa. Esimerkiksi Maaseudun tulevaisuus uutisoi reiluustyökalun julkistuksen 24.8.2023 jutussaan ja levitti näin tietoa alan toimijoille. Helsingin Sanomat teki kattavan artikkelin 'Pärjääkö Suomi omillaan' 26.3.2022 Suomen ruokaturvasta ja omavaraisuudesta, jossa haastateltiin laajasti tutkimusprofessori Jyrki Niemeä. Minna

Kaljonen oli laajasti mukana Ylen lihan kulutusta käsittelevässä juttusarjassa 6 ja 10.3.2021, 'Kysyimme suomalaisilta pitääkö lihan kulutusta vähentää' televisiossa, radiossa ja nettiuutisissa. Yle radio Suomi uutisoi hankkeen ensimmäisestä politiikkadialogista 8.10.2019 'Ilmastonmuutos tuo mukanaan ruokamurroksen: miten se toteutetaan reilusti'. Teea Kortetmäki toi reiluuspohdintaa mukaan Tuuli Orasmaan Maaseudun Tulevaisuus kirjan julkaisutilaisuuksiin kirjamessuilla ja keskustakirjasto Oodissa syksyllä 2023. Ensimmäisen kauden tulokset kokoavan Synteesiraportin julkistuksella saavutettiin paljon julkisuutta, ja mm. HS teki tuloksista laajan jutun (11.10.2022). L. Sares-Jäske oli Ylen uutisten haastateltavana "Runsas lihansyönti on yhteydessä lihavuuteen (30.5.2025) ja M. Kaljonen Ylen tiedeykkösessä aiheella: "Tiedämme miten syödä kestävästi, miksi emme tee niin?" (11.4.2025). Guardian teki jutun "Revealed: the industry figures behind 'declaration of scientists' backing meat eating" Nature foodissa julkaistusta artikkelista, jossa monia Just food tutkijoita oli mukana (27.10.2023).

Tulevaisuuden kestäväää ruokajärjestelmää on tuotu esille myös kouluissa. Yhdessä STN Package Heroes -hankkeen kanssa on pidetty oppitunteja Lappeenrannassa, Kurikassa, Tampereella ja Helsingissä, osin myös saksaksi ja englanniksi sveitsiläisen partnerimme toimesta. Oppilaiden kirjoittamista aineista on laadittu myös tieteellinen julkaisu (Kaljonen ym. 2024). Tulevaisuuden kestäväää ruokaa käsiteltiin myös yhdessä Kestävyyspaneelin kanssa järjestetyssä työpajassa nuorten ilmasto- ja luontohuippukokouksessa (2021). Olemme tehneet aktiivisesti yhteistyötä myös kolmannen sektorin järjestöjen, kuten Marttojen, WWF:n ja Maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Olemme auttaneet tulkitsemaan reilun ruokamurroksen ideaa ja tutkimustuloksiamme osaksi myös MTK:n toimintaa.

Hankkeen tutkijat ovat pitäneet ruokaturvaa, kestäväää kehitystä, kestäväää ruokajärjestelmää ja Just food-hanketta esitteleviä luentoja ja alustuksia, antaneet haastatteluja sekä tuottaneet asiantuntijakirjoituksia lukuisille eri organisaatioille eri lehtiin ja medioihin. Vuoden 2019 maataloustieteen päivillä K. Karttunen ja M. Saarinen ja vuonna 2022 M. Kaljonen ja Jyrki Niemi pitivät Just food-hankkeeseen kiinnittyvät keynote -esitelmät. Vuoden 2023 ja 2025 Tieteen päivillä Just food- hankkeella oli omat sessiot, jotka keräsivät yli 100 hlö yleisön.

7. Keskeiset julkaisut

Kooste tuloksista: Reilua ruokaa, reseptejä oikeudenmukaiseen ruokamurrokseen.
www.ymparisto.fi/reilutreseptit

Huttunen, S., Tykkyläinen, R., Kaljonen, M., Paloviita, A., Kortetmäki, T., Puupponen, A. 2024. Framing just transition. The case of sustainable food system transition in Finland. Journal of Environmental Policy and Governance 2024, 1-13.
<https://doi.org/10.1002/eet.2096>

Kaljonen, M., Kortetmäki, T., Tribaldos, T., Huttunen, S., Karttunen, K., Maluf, R.S., Niemi, J., Saarinen, M., Salminen, J., Vaalavuo, M., Valsta, L. 2021. Justice in transitions: widening considerations of justice in dietary transition. Environmental Innovation and Societal Transitions 40, 474-485. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2021.10.007>

Kaljonen, M., Karttunen, K., Kortetmäki, T., 2022. Reilu ruokamurros. Polkuja kestäväää ja oikeudenmukaiseen ruokajärjestelmään, Suomen ympäristökeskuksen raportteja. Suomen ympäristökeskus.

Kaljonen, M. Kortetmäki, T. Tribaldos, T 2023. Introduction to special issue on just food system transition: tackling inequalities for sustainability. Environmental Innovation and Societal Transitions 46, 100688. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2022.100688>

Kaljonen, M., Varho, V., Sonck-Rautio, K., Ritola, R., Savikurki, A., 2025. Future images of youth on food systems transformation– study with the Finnish high school students. Futures 167, 103568. <https://doi.org/10.1016/j.futures.2025.103568>

Kaljonen, M., Tribaldos, T., Kortetmäki, T., Niemi, J., Huttunen, S., Paalanen, L., Salminen, J., Aro, R., Burlandy, L., Heikkinen, M., Huan-Niemi, E., Härkänen, T., Irz, X., Karttunen, K., Knuuttila, M., Kyttä, V., Lehtonen, H., Lonkila, A., Lähteenmäki-Uutela, A., Maluf, R.S., Paloviita, A., Puupponen, A. Saarinen, M., Sares-Jäske, L., Savolainen, H., Selänniemi, M. Tapanainen, H., Toivonen, M., Turunen, A., Virkkunen, H., Wejberg, H. 2025. Deliberating justice in food systems transformation pathways: a transdisciplinary approach. Environmental research: food systems 2, 043003.
<https://doi.org/10.1088/2976-601X/ae1dfa>

Kaljonen, M. Ed. 2025. Challenging intersections: Securing sustainable food systems in turbulent times. Nordic-Baltic food systems conference and policy forum 26-28.5.2025 Helsinki, Finland. Conference proceedings. Nordic-Baltic Food Systems Network. <http://hdl.handle.net/10138/597664>

Kortetmäki, T., Timmermann, C., Tribaldos, T., 2025. Just transition boundaries: Clarifying the meaning of just transition. *Environmental Innovation and Societal Transitions* 55, 100957. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2024.100957>

Lehtonen, H., Huan-Niemi, E., Niemi, J., 2022. The transition of agriculture to low carbon pathways with regional distributive impacts. *Environmental Innovation and Societal Transitions* 44, 1–13. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2022.05.002>

Lonkila, A., Lukkarinen, J., van Oers, L., Feola, G. Kaljonen, M. 2024. Just destabilization? Considering justice in the phase-out of peat. *Environmental Innovation and Societal Transitions* 52, 100867. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2024.100867>

Lähteenmäki-Uutela, A., Sormunen, M., Marimuthu, S.B. (Sharl), Grmelová, N., Ituarte-Lima, C., Lonkila, A., 2024. Rights of the child as imperatives for transforming food systems. *E&S* 29, art29. <https://doi.org/10.5751/ES-15398-290329>

Maluf, R.S., Burlandy, L., Cintrão, R.P., Jomalinis, E., Carvalho, T.C.O., Tribaldos, T., 2022. Sustainability, justice and equity in food systems: Ideas and proposals in dispute in Brazil. *Environmental Innovation and Societal Transitions* 45, 183–199. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2022.10.005>

Maluf, R., Burlandy, L., Cintrão, R., Jomalinis, E., Santarelli, M., Tribaldos, T. 2022. Global value chains, food and just transition: a multi-scale approach to Brazilian soy value chains. *The Journal of Peasant Studies*.

Maluf, R. Luciene Burlandy, Rosângela P. Cintrão, Theresa Tribaldos, Emilia Jomalinis. Food Systems and Access to Healthy Food in an Amazonian Context. *Sustainability* 2024, 16, 2652. <https://doi.org/10.3390/su16072652>

Tribaldos, T., Kortetmäki, T., 2022. Just transition principles and criteria for food systems and beyond. *Environmental Innovation and Societal Transitions* 43, 244–256. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2022.04.005>